نگاهی به تاریخ خراسان باستان

همراه با نگرشی کوتاه به جغرافیای تاریخی ایران

نگارش ادیک باغداساریان
(ا.گرمانیک)

www.Edic-Baghdasarian.com
ISBN: 978-1-990573-36-1

نگاهی به تاریخ خراسان باستان

همراه با نگرشی کوتاه به جغرافیای تاریخی ایران

پژوهشگر
دکتر ادیک باغداساریان
(ا. گرمانیک)

مرکز پژوهشهای ارمنی شناسی

www.Edic-Baghdasarian.com
ISBN: 978-1-990573-36-1
تورنتو – کانادا
۱۴۰۴

خوشا جایا برو بوم خراسان
درو باش و جهان را میخور آسان
زبان پهلوی هرکو شناسد
خراسان آن بود کز وی خور آسد
خورآسان را بود معنی خورآیان
کجا از وی خور آید سوی ایران [1]

۱ _ شعر از فخرالدین اسعد گرگانی، از منظومهٔ «ویس و رامین».

سخن آغاز

انگیزه بنیانی ما در نگارش این اثر آشنایی فارسی زبانان به ویژه جوانان ایرانی با برخی رویدادها و تاریخ و جغرافیاس خراسان بزرگ به عنوان بخشی از هسته اصلی ایران باستان می باشد.

تا کنون آثاری در باره تاریخ مناطق شمال غرب ایران نگاشته ام [۲] اما از آنجا که همواره علاقه بسیاری به مشرق زمین داشته ام بر آن شدم با نگاهی به شرق خلاصه ای از داستان بزرگترین استان تاریخی ایران زمین را به نوشته های پیشین خود بیافزایم.

از دیگر سو خراسان مهد و خاستگاه شاهنشاهی پارت یا اشکانی بوده پیوند ژرف تاریخی با ارمنستان و ملت ارمن داشته است چه از دیدگاه سیاسی و چه از دیدگاه فرهنگی و اجتماعی با ارمنیان نزدیکی و مشترکات بسیاری داشته است و برخی از آنان تا امروز نیز قابل مشاهده اند.

خراسان در زبان فارسی میانه یا پهلوی **xvarasan** به معنی مشرق است. زیرا مرزهای خراسان بزرگ تا دورترین مناطق شرق فلات ایران در همسایگی هند و چین گسترش داشته اند.

بخش بزرگی از خراسان بزرگ امروزه جزو جمهوری های ترکمنستان ، ازبکستان ، قرقیزستان ، افغانستان و سراسر تاجیکستان به شمار می رود.

قابل توجه است که تاریخ و جغرافیای ایران باستان جه در منابع کهن غرب (یونان و روم ، آشور و بابل و یهود) و چه در منابع غنی تاریخی ارمنی جایگاه ویژه ای داشته است ، به گونه ای که برخی رویداد های تاریخ ایران تنها به یاری این منابع برما روشن و آشنا هستند. و از این نظر منابه ارمنی از سده پنجم میلادی به بعد جایگاه نخست را برای نگارش تاریخ دقیق و بی آلایش ایران زمین به خود اخصاص می دهد.

باشد که این اثر مورد توجه خوانندکان قرار گرفته سودمند واقع گردد.

ادیک باغداساریان
بنیانگذار و مدیر
مرکز پژهشهای ارمنی شناسی تورونتو-کانادا
دوم آبانماه ۱۴۰۳ ش.
بیست و سوم اکتبر ۲۰۲۴ م.

[۲] - به تارنمای رسمی ما به شرح زیر رجوع نمایید:

www.Edic-Baghdasaroan.com

